

بازیابی ساختار تاریخی باغ صفوی گلگون (پیربکران، اصفهان) *

افسانه چام^۱. حمیدرضا بیگزاده شهرکی^۲.

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مرمت و احیای بناها و بافت‌های تاریخی، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران afsaneh.cham@yahoo.com

۲- دکترای مرمت، استادیار دانشگاه فنی و حرفه‌ای، یزد، ایران architect.hamid.beig@gmail.com

چکیده

باغ‌سازی در دوره‌ی صفوی در اکثر شهرها و مناطق ایران رواج بسیار زیادی داشته است. بزرگترین دستاورد این خاندان در عرصه هنر معماری بوده و همین امر سبب ترغیب مردم مناطق مختلف ایران به خصوص شهرهای حاشیه کویر به ساخت باغ شده است. باغ روستایی گلگون نیز از جمله این باغ‌هاست که توسط خوانین در روستای گلگون بنا شده و محل زندگی دائمی ارباب و رعیت‌هایش بوده است. این باغ هم ویژگی‌های یک باغ تاریخی شاهی را دارا است و هم به عنوان نمونه منحصر به فرد از یک باغ روستایی با معماری خاص صفوی در همجواری زاینده‌رود محسوب می‌شود. این باغ در دهه‌های اخیر تغییرات و تحولات چشمگیری داشته است و آن چه اکنون از آن مشاهده می‌شود شبیه یک باغ ییلاقی است تا یک باغ تاریخی روستایی، اما نظم هندسی موجود در باغ، تصویر کلی از چهره‌ی اصیل باغ را تداعی می‌کند. در این تحقیق با مطالعه متون و اسناد تاریخی و تحقیقات میدانی ساختار اصیل و اولیه باغ بازیابی شده است تا چهره اصلی آن نمایان گردد. روش پژوهش در این پژوهش به صورت توصیفی - تحلیلی بوده و اطلاعات به روش‌های کتابخانه-ای و میدانی گردآوری شده‌اند. مطالعه و بررسی وضع موجود باغ از طریق انجام کارهای میدانی مانند شناخت بقایای اصیل باغ، تخریب‌ها و الحاقات و تغییرات تهیه عکس‌ها، ترسیم نقشه‌های وضع موجود از جمله کارهایی می‌باشد که در این پژوهش انجام گرفته است. در این رهگذر، تغییرات صورت گرفته در جبهه جنوبی باغ نظام کاشت و گونه‌ای گیاهان، نحوه‌ی آبیاری باغ و تغییراتی از این قبیل نیز شناسایی گردیده‌اند.

واژه‌های کلیدی: بازیابی ساختار، باغ روستایی، روستای گلگون، صفویه

۱- مقدمه

مورد توجه قرار گرفتن باغ‌های شاهی که در محدوده داخل شهر یا حاشیه شهرهای مهم هستند، باعث شده بسیاری از مصادیق باغ‌سازی ایرانی که در بیرون از شهر یا شهرستان یا محلات و در اقصی نقاط مختلف ایران از دید پژوهشگران پنهان

* این مقاله مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد مرمت بناها و بافت‌های تاریخی افسانه چام با عنوان «طرح مرمت و احیای عمارت و باغ صفوی «گلگون» پیربکران با تأکید بر بازیابی ساختار فضایی باغ» به راهنمایی دکتر حمیدرضا بیگزاده شهرکی است که در دانشگاه آزاد اسلامی یزد به انجام رسیده و دفاع گردیده است.